

ΤΑΞΗ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ Α/ΘΜΙΑΣ ΚΑΙ Β/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΘΕΜΑΤΑ ΓΡΑΠΤΩΝ ΠΡΟΑΓΩΓΙΚΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ ΜΑΪΟΥ – ΙΟΥΝΙΟΥ

ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΚΕΙΜΕΝΟ

Οι μοιραίοι

Μες στην υπόγεια την ταβέρνα,
μες σε καπνούς και σε βρισιές
(πάνω στρίγκλιζε η λατέρνα)
όλα η παρέα πίναμ' εψές·
εψές, σαν όλα τα βραδάκια,
να πάνε κάτω τα φαρμάκια.

Σφιγνόταν ένας πλάι στον άλλο
και κάπου εφτυούσε καταγής.
Όσο βάσανο μεγάλο
το βάσανο είναι της ζωής!
Όσο κι ο νους να τυραννιέται,
όσπρην ημέρα δεν θυμιάται.

Ήλιε και θάλασσα γαλάζια
και βάθος τ' άσωτ'* ουρανού!
Όσο της αυγής κροκάτη γάζα*,
γαρούφαλα του δειλινού,
λάμπετε, σβήνετε μακριά μας,
χωρίς να μπείτε στην καρδιά μας!

Του ενού ο πατέρας χρόνια δέκα
παράλυτος, ίδιο στοιχειό*
τ' άλλου κοντοήμερ'* η γυναίκα
στο σπίτι λιώνει από χτικιό·
στο Παλαμήδι* ο γιός του Μάζη
κι η κόρη του Γιαβή στο Γκάζι*.

— Φταίει το ζαβό το ριζικό* μας!
— Φταίει ο Θεός που μας μισεί!
— Φταίει το κεφάλι το κακό μας!
— Φταίει πρωτ' απ' όλα το κρασί!
Ποιος φταίει; ποιος φταίει;
Κανένα στόμα
δεν το 'βρε και δεν το 'πε ακόμα.

Έτσι στην σκοτεινή ταβέρνα
πίνουμε πάντα μας σκυφτοί.
Σαν τα σκουλήκια, κάθε φτέρνα,
όπου μας εύρει, μας πατεί.
Δειλοί, μοιραίοι κι άβουλοι αντάμα,
προσμένουμε, ίσως κάποιο θάμα!

άσωτος: ατέλειωτος, απέραντος.
κροκάτη γάζα: λεπτό διαφανές
ύφασμα με χρώματα του λουλουδιού
κρόκος. Η εικόνα υποδηλώνει την
διαύγεια της ατμόσφαιρας.

στοιχειό: φάντασμα
κοντοήμερη: που της απομένουν λίγες
ακόμη μέρες ζωής.
Παλαμήδι: ελληνικές φυλακές για
βαρουσινοίτες, από τις πιο άθλιες.
Γκάζι: κακόφημη αθηναϊκή συνοικία.
ζαβό ριζικό: στραβή και ανάποδη τύχη

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ Α/ΘΜΙΑΣ ΚΑΙ Β/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

copyright © 2005-2006

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ Α/ΘΜΙΑΣ ΚΑΙ Β/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

copyright © 2005-2006

ΘΕΜΑΤΑ

A. Ποιος είναι ο στόχος του ποιήματος και πώς το συγκεκριμένο ποίημα σχετίζεται με την εποχή που γράφτηκε;

copyright © 2005- 2006

Μονάδες 15

B. α) Να εντοπίσετε τον χρόνο, τον τόπο και τα πρόσωπα του ποιήματος.

Μονάδες 20

β) Ποια εκφραστικά μέσα χρησιμοποιεί ο ποιητής για να μεταδώσει αυτό που θέλει;

Μονάδες 20

Γ α) Που αποδίδουν τις αιτίες της δυστυχίας τους οι «μοιραίοι» και ποια η θέση του ποιητή πάνω στο ίδιο θέμα;

Μονάδες 13

β) Ποια η σημασία της λέξης «μοιραίοι» στον τίτλο του ποιήματος;

Μονάδες 12

Δ Αφού διαβάσετε το παρακάτω ποίημα του Κ. Βάρναλη, να εντοπίσετε τις ομοιότητες και τις διαφορές του με το ποίημα «Οι μοιραίοι».

Μονάδες 20

Το πέρασμά σου

Το ποίημα ανήκει στη δεύτερη περίοδο της ποιητικής δημιουργίας του Βάρναλη γύρω στα 1922.

Στη ζήση αυτή που τη μισούμε,
στη γης αυτή που μας μισεί
κόσο να πιούμε δε σε σβηούμε,
πόνε πικρέ και πόνε ασύ,
που μας κρατάς και σε κρατούμε·

σ' αυτήν τη μαύρη γης και ζήση,
που περπατούσαμε τυφλά
κι ανθός για μας δεν είχε ανθίσει
κι ούτε σε δέντρον αψηλά
κρυμμένο αηδόνι κελαηδήσει,

ήρθες Εσύ μian άγιαν ώρα,
όραμα θείο και ξαφνικό,
και γέμισε ήλιο, ανθόν, οπώρα,
κελαηδισμόν παθητικό
όλ' η καρδιά μας, όλη η χώρα.

Αχ! τόσο λίγο να βαστάξει
τουτ' η γιορτή κι η Πασκαλιά!...
Έφυγες κι έχουμε ρημάξει
ξανά και πάλι. Η Πασκαλιά
γιατ' έτσι λίγο να βαστάξει!